

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu
prețuri foarte moderate.

Abonamente și inserțiuni se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

LUPTA ÎN COMITATE

Bilanțul făcut de zările române asupra rezultatelor participării noastre în Decembrie ce trecu, la alegerile de membri în congregații și la realegerea funcționarilor municipali, nu se poate zice chiar îmbucurător. Toate apelurile foilor naționale, au avut numai sfârșitul acela, că în 7—8 comitate unde putem vorbi de o luptă comitatensă românească, ni-am păstrat locurile avute, ici-colea am câștigat și câte-va locuri nouă.

Celelalte 20 de comitate unde încă ar putea face ceva Românii, unde s'ar putea afirma de un factor de care se se fiindă samă, nu s'a făcut nimic, sau de s'a și făcut ceva, a fost fără sistem, sporadic.

Care se fie cauza acestor apariții triste?

După-cât cunosc lucrurile, faptul e a se reduce la două cauze:

Causa primă e: *adorabila ne-păsare a frunțașilor noștri din centrul comitatului*, ear' a doua: *neorientarea și necunoașterea modului prin care s'ar putea începe și purta și aici, o acțiune comitatensă mai însemnată*. Voiu insista puțin asupra acestor două împrejurări.

E numai natural că o luptă comitatensă nu se poate purta dacă lipsește o conducere înțeleaptă și stăruitoare din partea inteligenței aflătoare în centrul, sau, se zicem și așa, în diferitele centre ale unui comitat.

Inteligența aceasta din centru, și în urma cunoștințelor sale și prin faptul că mai ușor poate veni și chibzui, e chemată să ia inițiativa, să combineze scheletul formării unui club comitatens. În jurul acestei inteligențe se va grupa apoi inteligența împrăștiată încolo prin comitat, la orașe și la sate.

Organizarea trebuie să fie primul pas spre un început de acțiune nouă, într'un comitat. Ea trebuie să se bazeze pe principiul, că conducerea să rămăie în centru, așa că membri din centru ai comitetului clubului, să poată aduce o

hotărre validă acolo unde e lipsă de acțiune urgentă.

Durere însă, inteligența română din unele comitate își explică în favorul sau hotărrele conferenței naționale de-a observa pasivitate față de parlament, extinzându-o și asupra vieții comitatense. Pasivitatea în înțelesul nobil al cuvântului, impune anume datorințe de activitate. Să pare însă că pe aiurea se explică lucrul așa, că contrarul dela »activitate« nu e »pasivitate«, ci — neactivitate.

De aici vine că în multe comitate nu s'a făcut de un șir lung de ani, aproape nimic, de aici vine că în atari comitate partidul român a încetat de a fi un factor oare-care. Chiar și o minoritate disparentă dar' bine organizată, încă e un factor.

De aici vine că în unele comitate am pierdut mai toți funcționarii români, ear' pe cari îi mai avem, ni-i țin numai de milă și în urma inerției.

Nu e acum locul să scot în vileag cauzele apatiei și a comodității de prin unele centre de comitate.

A doua cauză a neactivității în multe comitate, e: *neorientarea în afacerile administrative și în modul cum este a se iniția și purta o luptă municipală*.

Neorientarea în afacerile administrative e mai mult de natură formală și în privința aceasta nu este alt expedient decât, pentru iuriști, studiarea dreptului administrativ, ear' pentru laici, în lipsa unui manual de popularizare, praxa ce și-o vor câștiga prin participare sîrguincioasă la lupta municipală.

În ce privește modul cum e a se purta o luptă municipală, am mai multe de zis. Chestia asta e de natură materială, e deci de-o importanță mai mare.

În privința modului cum avem să începem și să purtăm o luptă persistentă în comitat, nu avem alt sfătuitor decât *analogia*, adică observarea modului cum se face lucrul acesta în cele 7—8 comitate unde Românii sunt la postul lor!

Lucrul acesta însă nu e așa ușor cum s'ar crede.

Caracterul fundamental al luptei e diferit chiar și în cele 7—8 comitate mai active.

Referințele locale diferite, au influențat diferit asupra acțiunii Românilor.

Altfel trebuie să lupte Românii unde ei formează o minoritate *disparentă* față de o majoritate covârșitoare și homogenă, și altfel într'un comitat unde există o majoritate homogenă, față de care însă Românii formează o minoritate *puternică*, și în fine alta e, cu totul alta, poziția Românilor într'un comitat, unde sunt 3 naționalități, dintre cari fiecare pentru sine e minoritate și numai prin alierea alor două se face o majoritate.

Situațiile le putem, în mediu, clasifica în trei categorii principale:

1. *Categoria primă*. Comitatele unde sunt 3 naționalități, ca d. e. comitatul Bistrița-Năsăud.

În comitatele acestea de regulă nu mai este vorbă de afirmare ca naționalitate și de revindecări de limbă. Prin faptul că Maghiarii au fost numai o minoritate avisată la prietenia uneia sau alteia din celelalte două cluburi de naționalitate, nu au avut putere să restrângă dreptul de limbă al celorlalți.

În comitatul Bistrița-Năsăud e lucru de sine înțeles că fiecare să vorbească în congregație în limba lui!

Caracterul fundamental al acțiunii românești aici e: năsuința de a-și asigura cât de multe avantagii, prin o politică iscusită de pactare cu unu din celelalte două partide.

Nu mai în cas extrem, adică în cas de alianță a celorlalte două grupuri în defavorul Românilor, e aici bună o ținută provocatoare, lămuritoare pâna la obstrucție. În atari comitate e stabilită deja o organizație corăspunzătoare, și alegătorii sunt deja dedați a vota cu lista națiunii lor și a o scoate biruitoare. De aceea conducerea *alegerilor* de membri municipali, e aici numai o ocupație secundară a comitetului central. Lucrul îl îngrijesc bărbații de încredere din singuraticile cercuri.

2. *De categoria a doua* se țin

fragii, să scape de gălăgia orașului. O apucase dorul de pădure, de liniște, de singurătate. Chipul lui tată-su îi vine în minte. Pădurea te ușurează de greul gândurilor. Năczurile se duc cu freamă-tul frunzelor.

Sta smerită gândind aiurea...

Precepețele guralive și obraznice îi smomeau mușterii.

Tinărul se întoarce înapoi, oprindu-se grav înaintea ei.

— Cât cei pe fragi?...

— Cinci bani grămăgioara.

— Pe toți?... adaugă el, prefăcând un fel de manie neastîmpărată.

— Nu știu, — și-fata ridică ochii

mari, albaștri, nevinovați, spre dinsul.

Cela-i aruncă cinci franci pe servetele.

— Destul?...

Ea nu zice nimic, învlește banul în nătramă și năframa o pune în sin.

— Vin' după mine.

— Cum se vin după mata?

— Stau ici după ea.

— Și ce se fac?

— E, să-mi aduci fragii.

— Păi eu știu unde șezi matale?

comitatele unde Românii formează o minoritate *puternică*, față de o majoritate maghiară (În comitatul Sibiului față de Sași). Aici Românii în parte și-au eluptat deja, prin grele lupte, recunoașterea limbii lor și a însemnătății lor de factor în congregație.

Caracterul fundamental al luptei aici e: ființa hotărre, intranșigentă, menită de-a ne afirma în fața majorității.

Lupta din aceste comitate e cea mai frumoasă și însuflețitoare! Aici e mai pronunțată năsuința celor două partide de a se întări una pe conta celeilalte, de aceea la alegerile de membri în congregație, lupta e aprinsă. *Arangierea și conducerea acestor alegeri formează aici unul dintre agendele principale a conducătorilor clubului român.*

De categoria aceasta sunt comitatele Hunedoara, Caraș-Severin, Arad, Alba-Inferioară etc.

3. În fine în categoria a treia se pot înșira comitatele unde Românii formează, cel puțin în congregație, o minoritate neînsemnată ca număr. Aci aparțin mai toate comitatele unde de present nu se face nimic! Văzându-se slabi și puțini, Românii nu au curajul de-a pași în congregație, crezând că nu pot purta multă vreme și cu succes o luptă asemenea celor din categoria primă ori a doua.

Cu toate acestea ar fi teren de luptă și de activitate și aici! S'înțelege că lupta aceasta nu are să fie o simplă imitare a luptei comitatelor unde Românii dispun de-o minoritate puternică și neterrorabilă. O astfel de luptă la cufite ar obosi și descuraja în curînd pe puținii luptători.

Cum se fie așadar lupta în aceste comitate? Părerea mea e:

Atențiunea principală a conducătorilor să fie îndreptată aici în prima linie înspre o serioasă organizare a clubului și disciplinare a alegătorilor.

În cele mai multe din aceste comitate Românii numai de aceea sunt puțini și slabi în congregații, pentru-că aproape nimeni nu s'a interesat de afacerile electorale, și

— Mergi cu mine.

— Date Mărină, că nimeresti tu. Îi strigă sfătuitor una din tovarășile ei.

Cumpărătorul s'arată grăbit.

— Merg eu, cuconașule, cumpără dela mine... Strigă o precupeață șireată.

— Te-ai gândit, ori iau din altă parte?

— Apoi hai.

El pornește repede prin mulțime. Fata aruncă fragii de pe servetele în oboroacă și aburcând-o în spinare, pornește iușor să-l ajungă.

Femeile se privesc și chicotesc între ele.

»Nu te duce fa...« strigă o babă îngrijată. Ea n'aude. Are așa de multe parale! Dă fugața să nu-i peardă urma.

O precupeață oftează, cainându-se că îmbătrânit fără vreme.

— Pe aici copilă... pe aici.

Impedecându-se în covoarele ce-s întinse pe jos, trece înainte.

Ce mai de minunății!...

A trecut-o mai întâiu printr'o sală lungă, îngustă; străbate apoi câte-va odăi, oprind-o într'o cameră încăpătoare.

astfel le-a fost ușor celor dela putere, să aleagă tot străini în cercuri, unde altfel majoritatea alegătorilor români, pe lângă puțină ostentonală, puteau ușor să aleagă Români!

De aceea ne trebuie aici mai întâiu *conducere înțeleaptă a alegerilor municipale*, ear' după-ce s'au ajuns oare-cari rezultate la alegeri, urmează activitatea în congregații. Și peste tot activitatea aceasta, până nu se întărește cât de cât clubul român, se va mărgini numai la *controlarea administrației, la înșterarea abuzurilor funcționarilor*. Indată-ce Românii se simt destul de tari ca să poată înfrunta furia șovinistă a majorității, au să treacă la o politică care se se apropie tot mai mult de cea a comitatelor din categoria a doua.

Comitate cari se țin de categoria aceasta și unde s'ar putea înjgheba o îmbucurătoare acțiune municipală, sunt: Turda-Arieș, Cluj, Solnoc-Doboca, Tirnavele etc.

Mai în toate centrele acestor comitate avem inteligență destulă, numai zel și însuflețire pentru cauză trebuiește.

Mai puțin amor propriu și mai mult simț de datorință, mai puține frase și mai multe *fapte*, fie cât de modeste! Iată ce așteptăm cu drept cuvânt dela inteligența română din cele vre-o 20 de comitate nu pasive, ci — neactive.

„Muncă, muncă! măriți nație și inteligență românească!”

Dr. Valer Moldovan.

Urma va arăta. Comisia financiară a dietei ungare a examinat proiectul de budget al țerii pe 1902. Comisia a urcat cheltuelile cu 116.780 cor., dar' și venitele a aflat că pot eși mai mari cu 182.935 cor. Suma întreagă a venitelor va fi: 1.087.053.013 cor., ear' cheltuelile: 1.086.865.863 cor., deci ar rămănea la urmă necheltuiți: 120.935 cor.

Dar' planul de pe hârtie adeseori îl desminte timpul. Când e la urmă, venitele nu ies toate, ear' cheltuelile se cer, și în loc de rămășiță necheltuită, iese de regulă deficitul mai mare decum e arătat acum prisosul.

FOIȚA

Nenoroc.

(Urmare și fine).

III.

Zi de trg..

Pe un servetele curat întins dinainte-i, făcuse grămăjoare de fragi. — Coșul îi era plin.

Lumea mușina în toate părțile, dându-și coate și încrucișându-se în tot felul. Deasupra mulțimei plutea un vuet asurzitor, făcut de strigătele precupeților, schelălăitul cânilor și amestecat cu sunetul banilor. Cu toții pripiți, lacomi de câștig. Ea cată cu teamă, sfindu-se par'că de mulțimea privirilor. I-se părea că toți se uită la dînsa. Stingherita schimba fețe. Își frământa mâinile neștiitor, le tremura neliniștită când în poală când pe deasupra fragilor, incurcată că nu găsește să le ocupe cu ceva. Umblă după un razim, după un nimic care s'o ferească de iscodirea lumii.

Era ca puțul de fiară, adus în cușcă la oraș, care după-ce se vinzolește mult în căutarea unui dos, se ascunde oboșit între labe, tremurându-și spinarea de spaimă.

Nici n'avusese măcar timp, să gândească de trg și lumea din el. O înghitise balaurul fermecat, trecându-i vertiginos pe dinainte, o deslănțuise pripiț de minuni în fața cărora dînsa rămănea mută și oarbă, amețită fără să aibă vreme și putere să le prindă rostul.

Cum sta jos, pe lespede de peatră, își întorcea din când în când ochii spre șirul de femei ce venise cu tot soiul de verdețuri. Prietenele ei se irosise și ele prin împrejurime, care cum a putut prinde loc.

Un boer tinăr, micuț, nervos, trece pe acolo aruncându-i o glumă!

Lumea face haz, rizind în hohot, ea cată sperios, rușinată, silindu-se să dea de înțelesul vorbelor zise. Se înroșise gotcă. Lumea se perînda într'una, isbindu-se și sfădindu-se dela preț.

Dorea să-și vindă mai de grabă

Cronica mea.

București, 3 Ian. v. 1902.

Sărbătorile, cu tradițiile lor obișnuite s'omotoase, au trecut. A fost un soare cald, ca de primăvară, și s'au ceri senin și visător. Colindătorii n'au sgriburit de frig. Măinile copilasilor n'au înghețat, încăleștând sorcova. Lumina din steaua Magilor nu s'a stins în batera crivățului. Au fost sărbători blânde și binefăcătoare pentru toată suflarea. Numai astăzi, de încheierea agapelor, a venit o mică flușturală, învălind orașul în albul nevinovat al zăpezii.

De după fereastră privesc la fulgii mult așteptați și văd cum îngroapă urmele atâtor veselii și cântece. Le îngroapă, bine înțeles, numai pentru cei săraci. Pentru ceialtați, le reinviază. Anul Nou e numai semnalul că programul unei îndelungate petreceri publice și private s'a început. Vin balurile mascate și nemascate. Vin diteritele festivaluri, cu jocuri de tombole; «soarele», teatrele și tot ce se cuvine unui oraș mare, locuit de elemente pline de temperament.

Seria balurilor s'a și început în sara de Anul-Nou și anume cu un bal la Palat, pentru care se făcuseră 3500 de invitațiuni. Nu știu cum va fi fost pe-acolo... dar știu cum a fost la o altă petrecere, dată tot atunci, de către o societate de Români-Ardeleni, dela care am primit și eu o invitare.

Există în București mai multe societăți ardelenesti, organizate cu statute, ca și «Asociațiunea» din Sibiu. Fac mai puțină literatură enciclopedică decât «Asociațiunea», în schimb însă dau baluri mai multe, adună parale frumoase și trimit acasă pentru îngrijirea bisericii și școlii române. Compuse sunt aceste societăți (în număr de vre-o 6—10) de Români din împrejurimile Cohalmului, îndeosebi de harnicii fii ai comunelor Cața și Mercheașa, (satul vrednicului preot I. Bercanu). Au o organizație bună și o conducere cinstită, ear' adunările lor sunt de mult interes.

Balul, dat în sara Anului-Nou de două din aceste societăți în sala dela Eforie (cea mai mare sală din București) a fost ca o petrecere de vară din Seliște. Exact caracterul acela intim și românesc. Aceleași jocuri, aceleași costume țărănești, aceleași figuri de femei frumoase. Numai ochii ceva mai aprinși de patima jocului și fețele mai vestede de suferințele muncii, — căci în definitiv membrii acestor societăți cu toți sunt niște bieți muncitori și muncitoare.

căutătura spăriată, te fac încântătoare. Vrei să fi cucoana?

— Pe unde să ies alară, că nu mai iau oboroaca; și lăsându-o jos dă spre ușă spăriată...

— Ești frumoasă... înțelegi-mă.

O prinde în brațe, strângând-o la piept cu putere.

— Lasă-mă... lasă-mă...

Se sbate cât se sbate, apoi cuprinsă de un tremur înfiorător, cade într-o lăncezeală zdrobitor de obositoare. Nu se mai simțea de mai trăește S'a auzit un pipăt ușor, înăbușit de sărutările lui lacome.

IV.

S'a trezit mai mult de leopăitul picioarelor pe stratul de colb ce învălea drumul. A visat?... E îngrozitor!... S'ar face samă de-ar fi singură în lume...

Tatăl ei!... La gândul acesta se învîrtea pământul cu dînsa. Ii era negru înaintea ochilor. Înădușa. Soarele varsa foc nu alta. Lacrămile îi curgeau în neștire și amestecându-se cu sudoarea, se lăsu în șiroaie, căzând pe colb în cercuri mici și negre.

Popușoi mărgineau drumul de-amândouă părțile. De atâta foc, își ciuciuiețise frunzele brumate în colb.

Simțea că se sfișește!...

Ce-a făcut? Tresare ca trăsniță de-o amintire. Băgă mâna în sin iute. Cinci

Acest fel de petreceri câștigă tot mai multă atențiune. Caracterul lor național interesează lumea de aici din ce în ce mai mult. Și e de prevăzut, că ele vor avea o înflorire în bine asupra petrecerilor populare de aici, cari sunt lipsite cu totul de acest caracter.

Carnevalul însă din norocire nu este numai un lung prilej de — plăcere și joc. Sunt și alte distracții, mai serioase și chiar mai ieftine. Tot acum încep conferențele publice dela *Ateneul Român*. Câți-va profesori universitari, publiciști și deputați, au anunțat un ciclu de vre-o treizeci de conferențe, așa că până aproape de Paști fiecare muritor din București poate să-și îmbogățească, în mod gratuit, cunoștințele cu o mulțime de lucruri utile. În deobște aceste conferențe tratează în mod foarte popular teme literare și istorice, apoi chestiuni de drept, de igienă etc. Ascultătorii sunt mai mulți studenți dela liceu și dela universitate. Dacă toate conferențele ar fi bune și toți ascultătorii atenți, rezultatele bune ar fi inevitabile.

Tot la *Ateneu* s'a deschis ieri expoziția celui mai mare pictor român în viață, a bătrânului *Grigorescu*. Intrând în sala de expoziție te faci de zece ori mai Român decum ești. Vezi și simți toată poezia țerii tale și toată puterea și viața poporului tău. Văile cele mai frumoase din Țara-Românească, văi pe cari le-a descris de curând Vlahuță în cuvinte măiestre, reinviază înaintea ochilor tăi. Vezi chipurile adevărat românești, mai cu seamă ciobănași visători, colindând munții și doinind din fluerul jalnic. Toată viața idilică a Românului, toată comoara lui sufletească se intrupează în pânzele acestui pictor, căruia D-zeul Românilor și toate musele îi conduc penelul.

Moșneagul pictor, cu părul alb ca zăpada, cu ochii negri fulgerători, arareori se arată printre publicul cel mare, care mișună prin sala de expoziție. În schimb poezii Vlahuță și Iosif sunt acolo de dimineața până seara și dau deslușirile de lipsă. Și ca nici-odată, publicul s'a dovedit atât de recunoscător și pricepător, încât, profitând de prețurile cele relativ foarte mici, a luat expoziția cu asalt, cumpărând până acum tablouri în valoare de zeci de mii de franci.

Cât 'mi-e de necaz, că Bucureștii sunt așa de departe și că nu puteți veni și voi, cei de-acasă, să soarbeți viața din lumea lui Grigorescu.

Fidelto.

franci... prețul liniștii unui bătrân și poate și-a sfârșitului ei. Se uită lung la bucata de argint ce sclipea în băteaua soarelui; prinsă de mânie o aruncă peste ogoare. Ii era scârbă de banul acela. De-ar putea să-și arunce și nenorocirea tot așa...

Grăbește pașii c'un fel de ciudă, cercând să-și ucidă chinul în oboeala ce pune în mers.

Dar' tatăl ei?... Când o lovea gândul acesta i-se sfișia inima de durere. Nevinovată!... Cine crede însă? Poate cineva astupa gura lumii, răsufătoarea asta a iadului pe pământ?...

— Tată... tată!, și fata căzu în brațele bătrânului, ascunzându-și fața la sinul lui. Tremura ca varga suspinând într'una. Ii cuprinsese pe după gât și-l săruta cu-atâta foc, cu-atâta iubire, că se făcea una cu el.

Bătrânul rămăsese înlemnit, dându-se cu totul pornisorei ei.

— Tu-ți aștepti bucuria și D-zeu 'o înveninează, iartă-mă!...

Și pornind în plâns, se lăsă lacrărilor, plecându-și capul pe umărul lui.

Se scutura cămeșuica pe ea de boțet. Zădarnic se muncea moșneagul s'o ogoare.

I-a spus tot cum a fost...

Întăiu rămâne ca de piatră, prost,

O îndârjire nobilă.

— DIN PILDELE ALTORA —

Cine nu știe istoria cu trist sfârșit a Polonilor? Regat puternic și temut a fost prin un lung șir de veacuri, în inima Europei, cu regi răsboinici, cu bărbați viteji. În vitejia și neastempărul lor însă, adesea făceau nedreptăți vecinilor, încât aveau cu ei de furcă mult și Moldovenii frații nostri, și Ungurii, și Rușii și Nemții prusaci. Ca să scape de acest regat neastempărat din fire, cei trei vecini puternici ai lui, Rușii, Prusii și Austria, făcură înțelesul pe ascuns, se sară de-odată asupra Poloniei, să străbată cu armatele până în inima ei și apoi s'o sfișie, s'o sfișice de vie în trei părți, luându-și fiecare o parte și făcând apoi ce va vrea cu ea! Așa ștearsă de pe fața pământului un regat vechi, cu istoria lui, cu regii lui, cu cultura lui.

De atunci, două din cele 3 împărății, Rusia și Germania, se silesc într'una să stîrpească neamul polon din partea venită lor, prefăcându-l în Ruși sau Nemți. Austria s'a silit mai puțin în direcția asta, fiindcă ea nu ar putea-o face deplin, ori-cât ar cerca. De aceea vieața Polonilor în Austria, mai ales în jumătatea din urmă a veacului ce trecu, e de suferit, e chiar destul de liberă: orașele lor se întăresc, oamenii lor se înalță în slujbe până la ministri.

Dar' cei din Rusia, și mai ales cei din Germania, sunt prigonii teribili. Nemții fiind încolo stat național, adecă curat de Nemți, ar vrea să germanizeze și colțul polon de țară. Cercat'au fel și moduri acum de peste o sută de ani, și nu merge. Le-au vîrît limba nemțască în școlile populare. Și nu merge. Au hotărît că unde numai pot, cumpără tot pământul ce-l pun Polonii în vânzare și mai mult în mâni polone nu-l vor da. Și

tără se se poată mișca. Plânsul îl podidește. —

Și de aici au început zilele lui de chin. Vremea se scurgea cu anevoe. Durerea îngrozitoare îl rodea mai dihai de cum ar roade apa în stâncă

Nu se împlinise bine anul și el era alb cum e cașul. Bucuria nu s'a mai găsit sălaş în bordeiul lui. Se credea în prada niștor amăgiri: Bătrânețea mai aduce și nebunie și nebunii nu pot gândi ca lumea. Ideea aceasta era o mângăere pentru el, dar' n'a ținut mult, s'a spulberat ca toate amăgirile: Flicăsa naște. D-zeu e neîndurător. Și de cât naștea dînsa copil, mai bucuros ar fi fost s'o ducă la groapă.

De-ar întâlni el pe acel-ce i-a necinstit odorul!... În mintea lui și-l închipuia așa cum trebuie să fie. Din spina l'ar cunoaște, numai să-l vadă. Știa cum îi e părul, căutătura, trupul... totul...

De câte-ori a visat că l'a ucis!... Când se ducea la Vaslui, întreba din oameni, umbra pe unde-i spusese dînsa.

Nu l'a găsit. Ar fi vrut să-l ucidă cu mâinile lui. I-a furat cîntea și bucuria bătrânețelor, îl cată să-și iee zilele.

După-ce s'a mai întremat ea de pe facere, o luă cu dînsul la tîrg, ca doar' l'ar cunoaște. Degeaba... Nu-i găsia

nu merge! Pământul dela cei ajunși în strîmtoare, îl pot cumpăra, dar' sufletul nu! (Deși aci cele 3 milioane de Poloni stau în față cu 50 milioane Nemți, deci nu ca la noi în Ungaria unde 7 milioane de Unguri stau față cu 9—10 milioane de ne-maghiari!).

Acum mai nou, la sfârșitul anului trecut, Nemții, au dat poruncă nouă, ca copiii poloni să învețe de aci încolo până și religia în școale, tot în limba nemțască! S'a întemplat că într'un oraș polon, copiii n'au voit să vorbească nemțește în oara de religie. Au fost bătuți în chip crud cu băte. De aci au urmat apoi demonstrațiuni mari polone contra Nemților, cari cu băta vreau să bage limba nemțască în copiii poloni! A fost ceartă în dieta mare din Berlin și prin foi într'una, de nu mai are sfârșit!

În fața acestor asalturi dușmănoase a Nemților, conducătorii națiunii polone din Germania, au hotărît a pași și ei, cu poporul întreg, pe terenul *faptelor* în contra Nemților! Pornesc o lucrare de nimicire a Nemților pe toată linia! Iată, în liniile lui de căpetenie, programul de luptă al lor:

Toți neguțătorii, toți meseriașii și proprietarii economi poloni, nu vor mai sta în nici o legătură de cumpărare nici de vânzare, cu nici un neguțător, meseriaș ori proprietar neamț!

Nici un Polon nu va mai intra nici măcar ca servitor la stăpân neamț!

În astfel de hotel sau cărcimă, unde hotelierul e neamț sau se vorbește nemțește, nici un polon nu va intra!

Și fiindcă guvernul are gând să trimită miliție multă nemțască printre Poloni: în orașele polone vor încungiura cu totul miliția! Nici un Polon nu va călca în ca-

urma. — Și dacă mai întârzie pe pământ, era c'ar fi vrut să deie odată cu ochii de el...

V.

Ca și luna, soarele plânge blăstămățiile lunei, inundând pământul în lacrămile lui de raze. Pădurea huesește de cântecul paserilor.

Nici o adiere. Codrul îmbrăcat în hainele lui de frunze stă smerit, uimit de propria-i podoabă. Gizile sărbătorești și ele trumsește, împlinind-o cu bizuitor lor fermecător. Singurătatea și mirosul florilor umple cuprinsul.

Fântâna vine lângă șleahul din marginea pădurei. Dinainte-i e un ochiu de iarbă cât ar ținea fața unei ogrăzi.

Dela deal, tocmai hătl pe culmea împădurită, vine bordeiul pădurarului.

Moșneagul sta trântit pe iarbă, privind copilul ce se tîrtea în brânci spre el. A plâns atâta că i-a secat și isvorul lacrărilor. La urmă s'a mai rîngănit, de ce s'ar mai sbuciuma, poate c'asa i-a fost scris, că alta n'avea ce zice. N'a vrut cel de sus să-l învrednicească cu bucuria fetei lui, l'a lăsat durerei. Când ochii lui cădeau pe chipul acela delicat, slăbănog, îi vinea să-l sărute și apoi să-și sfarme țeasta de-o rădăcină. Era copil din păcat. și-i al fetei lui.

Iși ascundea fața în mâni și numai ofta înădușit de să i-se desfacă pieptul.

feneaua ori hotelul, unde vor fi primiți ofițerii ori soldații nemți. Și altele asemenea!

S'a făcut socoteală din care reese, că în nenumărate orașe și orașele și comune polone, unde Nemții sunt mai puțini și sunt ca negustori, meseriași etc. acest boicotagiu va însemna ruinarea, alun-garea, perirea Nemților!

La desevîrșirea planului și la organizarea puternică pentru ducerea lui în deplinire, lucrează cu multă hotărîre și calculare, cei mai cu trecere conducători ai Polonilor, nu numai din Germania, ci și din Austria și Rusia.

Polonii și-au adunat încă de mult un mare tonț național pentru agitații de susținere a naționalității. Acum ci-că nobilii poloni mai ales din Rusia și din Austria, neputend agita personal cu frații lor din Germania, trimit sume foarte mari de bani fondului de agitație națională. De aci vor cumpăra moșii întregi în Prusia răsăriteană (polonă), unde vor așeza și susținea pe Polonii ce ar fi fost trântiți de soarte și de Nemți în alte părți. Și fiindcă Nemții au un fond de cumpărare de moșii dela Poloni, și unde se vinde pământ polon, ei dau cât se poate de mult, Polonii vor folosi risipa nemțască vîzîndu-le ici-clea câte-o moșie cu preț întreit, cumpărând în alt loc cu preț obicinuit, ear' câștigul vîrșîndu-l în fondul lor de agitație.

Iată într'adevăr icoana și planul de luptă al unui popor vrednic de viață, popor cu trecut istoric glorios și meritând și un viitor mai bun.

Ei, repetăm, nu stau ca noi în față cu stăpâni cari sunt la număr mai puțini în țară, ci cu stăpâni de acuși 20 de ori mai numeroși, și nu au în toată țara un popor soț de suferințe cu care să lupte împreună, ci singuri cu dușmanul cel puternic: și tot nu se dau.

Onoare lor!

Atâta rușine și chin...

Și doar' nu știa nici un păcat la sufletul lui. Ce greu l'a mai lovit Atotputernicul.

Ea spălase niște pelinci ș'acum le întindea la soare. Slabă de s'o dea vîntul la pământ și fusese așa de frumoasă și durdulie, că te miri cum vremea a putut șterge atâta farmec și doborî atâta vlagă. S'bărciturile mici din colțurile ochilor, erau direle lacrărilor curse în momentele de durere. Cât de chinuitor a fost timpul acesta pentru ea... și tot nu murise.

Tăceau amîndoi.

Numai din spre partea drumului s'au auzit niște pași. Ea se întorcea iute. A îngălbenit ca ceara. Tot trupul îi tremura ca de friguri. I-se întunecase înaintea ochilor, cât pe ci să cadă. Se repede de-și prinde copilul în brațe. Bătrânul o privește uimit. Ea răcnește cât poate. Glasul îi spăimîntător, avea ceva din strigătul animalelor în primădie.

— Uite-l tată, acesta-i...

Și cu mâna dreaptă arătă printre copaci un om ce purta haine de vîntor.

Bătrânul a sărit ars. Părul i-se sburlese și ochii lui tulburi îi dădeau o înfățișare sălbatică, spăimîntătoare.

Pornește mînios ca un vîrtej, strîngînd în mâni o rădăcină. Nimic în

Știri politice

— În cercurile politice din Berlin s'a lăsat vestea, că *Regle Sârbiei vrea să se lăpăde de tron*. Regele știe cât de puțin e iubit în țară (în urma căsătoriei sale cu o văduvă, fostă femeie de curte la mama regelui), și vrea să se coboare din Tron.

Intre Rusia și Austria ar fi deja ajunsă înțelegerea, că următor în tronul Sârbesc să fie Mirko Karagheorgievici, prinț sârbesc, care acum petrece la curtea rusească în Petersburg.

— În războiul cu *Burii* se așteaptă surprinderi. Acum însuși ministrul coloniilor engleze Chamberlain, cel care a pornit războiul și nu voia să audă de pace, decât de răpunerea totală a Burilor: a vorbit zilele acestea arătându-se și el cu guvernul aplicat spre pace. Să pare însă că Burii nu vreau să audă de altă pace, decât de o pace prin care să li-se lase neștirbită vechea neatarnare. Dacă guvernul englez va pune pe masa de pace și un jug, pe care ei să-l iee în gât, — nu vor sta nici de vorbă. Ei, cel puțin așa zic.

Corespondență

MĂNIERĂU, Ian. 1902.

Dle Redactor!

În 8/21 Ian. a. c. s'a întrunit conferința preoțască din tractul Devei sub președinția dlui protopresbiter tractual G. Romanul. Preoțimea, conștie de chemarea sa, era întrunită aproape toată, și anume nu ca de altădată în felurite costume, ci în frumosul costum preoțesc, așa încât își impunera și își însușeau mai mult respect.

Conferința s'a ocupat cu cercularul arhieresc. S'a adus concludus, între altele, și acela, că preoțimea să stăruiească a crește generațiunile tot mai morale, prin catechizațiune în școală, ear' după eșirea din școală prin intrinerea tinerimei Dumineca, la esortațiuni religioase morale. Cu cei în etate, feciori și fete, încă să se continue aceste esortațiuni și prelegeri moralisătoare. Atât copiii cât și tinerimea mai mare să crească sub influința bisericeii.

Conferința a decurs în ordinea cea mai frumoasă și toți ne-am depărtat mulțumiți că ni-s'a dat posibilitatea a ne putea comunica experiențele și dovezile și a precumpni vindecarea lor.

C. D.

lume nu i-ar fi curmat calea. Femeea stătea înmărmurită, ținându-și copilul în brațe.

— De ce nu m'ai ucis pe mine mai înainte, spurcăciune ce ești, — ca să te omor eu, pe semne. Haidade... nu fugi, am destulă pornire în vine, să te ajung, chiar dacă ai împrumuta aripi în goana ta.

Stringe cu atâta putere rădăcina, de să-i treacă prin mâni. Cea dăduse întâiu la fugă, dacă vede că nu îi de-a scăparea, își ieia repede arma din umăr. Tranc!... Bătrânul a rămas o clipă în loc holbând ochii înainte, apoi scoțând un gemăt puternic, el cade grămadă în brânci.

Femeea scâpă copilul și alergă spre tată-sau. Sărmanul... încremenise de veci cu rădăcina în mâni. Ucigașul pleacă aruncându-și încă odată ochii înapoi. Ea se bocea de vrea valea, rupându-și hainele de pe dînsa.

Chipul moșneagului rămase tot încrunțat. Căuta într'una posomorit, stringând rădăcina în mâni. Părea hotărât a-și duce mânia și dincolo...

Ioan Adam.

Când norocul și schimbă pasul,
Naduc ani ce-adeuce ceasul!

ECOURI

la
cumpărarea moșiei baronului Szentkereszty prin dl Dr. Ioan Mihu.

«Budapesti Hírlap» dela 5 Ian. scrie următoarele din privilegiul trecerii acestei moșii în mâni românești:

„In vara trecută am fost la *Geoagiul-de-jos* dimpreună cu comitele suprem al unui comitat sēcuiesc și cu un deputat dietal.

»Emke« ne-a trimis, ca să vedem cum sunt așezați copiii orfani de Sēcui în școala agricolă Kun Kocsárd, unde »EMKE« (Kulturregylet din Cluj) i-a trimis, ca să se facă din ei economi de cinste.

Era o minunată înainte de amiază urmată după o zi ploioasă. La rugarea mea, căruța ce ne ducea, mergea de tot încet prin satul destul de lung, spre castelul Kun, unde e așezată școala economică. Inaintam pe lângă case cu coperișe de pae, colibi ruinate, și ici-colea case țărănești bine zidite. Printre ele se ridică ici-colea din mijlocul unui parc ori a unei grădini, câte-un castel (curte domnească) numai ruine. Deputatul cunoștea bine satul. Ne știa spune a cui a fost cutare castel ori cutare casă și a cui e azi? În câteva cuvinte ne spuse istoria fiecăreia. Erau istorii vechi, bine cunoscute și nesfârșit de triste: istoria scurtă dar' mēduvoasă a pustiirii proprietărimii ardeleno din veacul al 19-lea. La cotitura unei uliți deputatul, care făcea pe ciceronele (tăl-măcitorul) nostru, oprî căruța:

»Domnul meu, zise cătră comitele suprem: uitați-vē o clipă la stânga.

Ne-am uitat într'acolo. Printre arborii pustiitori ai unei grădini, se vedea un castel în stil baroc admirabil! De jumătate era ruină. Coperișul zdrăniuit, turnulețele lui, pārcanele scoase înafară, balcoanele, etc. rupte, și tenciuiala de pe pāreți sărită, lāsând în urmă-i pe te mari negre.

Am privit muți câteva minute. Comitele suprem își întoarse spre mine capul cărunt, și cu o duioșie mare numai atâta putu zice:

— *Vezi domnul meu, acesta e trecut!*

M'am întors, ca să nu zărească în ochii mei lacrima pe care tristul present mi-a stors-o. Dar', cum mi-au căzut ochii pe șirul de case din dreapta, vēzui o casă țărănească drăgălaș zidită, în bună stare. Pe truntea ei alb vāruită, erau scrise în limba română următoarele cuvinte cu litere mari roșii, între cirade galbene și vinete:

»Cu ajutorul lui D-zeu a zidit-o Ioan Bereș«. (Foaia ungurească dă și ea aici scrise rotânește aceste cuvinte). Am arētat comitelui, drept rēspuns, cu mâna spre aceste case, și i-am zis:

— *Iar' acesta e viitorul, domnul meu»...*

Bătrânul domn privi casa, apoi lovind cu ploierul pe căraș în spate, îi strigă: *Mând!* Nici unul nu mai ziserăm nimic, până-ce sosirăm în castelul Kun.

Castelele, curțile, cad în ruină, sau cad pe mâni străine. Colibele vechi cu pae și trestie, le preschimbă case țărănești de zid coperite cu țigla. Vechii locuitori ai castelelor și curților scapētă, iar' în casele țărănești cu țigla, locuiesc azi strănepoții vechișor biriiș unguri, și anume nu numai ca *Ioan Bereș-i* cari vorbesc românește, ci și simt românește și cetesc »Tribuna« l...

Acesta e presentul care să lățește tot mai tare, și poate nu trebuie încă mult, numai câteva zeci de ani, și nepoții *Ioan Bereș-ilor* să vor muta și în vechile castele și curți, și anume atunci ca *Ioan Bereșcu»...*

Și că acest viitor posomorit să apropie de noi în fiecare săptămână cu câte un paș, ni-o chezeșuește acea politică economică înfinit de isteată,

pe care o conduc din Sibiu cu atâta prevedere, dar' și cu atâta noroc. În zierele de ieri cetiu, că *Dr. Mihu*, directorul institutului de credit »*Ardeleana*« din Orăștie, a cumpărat moșia Baronului Szentkereszty din jurul Orăștiei, cu 120.000 fl. Deci cu o moșie maghiară mai puțin în comitat, și cu un proprietar mare român mai mult! Ungurimea a perdut iarăși o poziție în comitat».

NOUȚĂȚI

Logodnă. Dl Dr. Sam. Vladone, candidat de avocat în Sibiu, s'a logodit cu d-șoara Steluța Hențescu, fiica fostului profesor în România, Ioan Hențescu, originar din Ocna-Sibiului. Dorim toată fericirea!

Ingreunări într'una. În budgetul anului 1902, ministerul ungar de finance a luat 3 milioane de coroane pentru urcarea plății funcționarilor statului. Indată-ce budgetul va fi trecut prin dietă, dacă legea respectivă nu va putea fi votată la timp, guvernul va cere îndemnisare deosebită, ca această sumă să o poată împărți încă în decursul acestui an între funcționari.

Concertul din Hațeg, pe care l'am vestit în numărul trecut, aflăm că a avut un succes strălucit! A fost cercetat de un public foarte numeros și ales, din Hațeg și jur și din departări. Raportul despre frumosul concert, sosindu-ne prea târziu pentru numărul de față, îl vom da în numărul viitor.

Cu o cale o mică rectificare: În numărul trecut s'a străcurat o greșeală de tipar în anunțul concertului când s'a zis că va avea rol activ în concert și domnișoara Constanța Popovici: rolul l'a avut d-șoara *Constanța Popovici*, ceea-ce prin aceasta rectificăm. (O d-șoară Constanța Popovici nici nu există în Hațeg).

Comunitatea orașului Orăștie s'a constituit în 20 Ianuarie, alegându-și comisiile de lipsă. S'a ales un »comitet permanent« din 12 inși, cari să petraceze și studieze toate atacurile ce vin năntea comunității, și să presinte și propunerea comitetului în cauză. Sunt în comitet 4 Sași: W. Binder, Fr. Schelker, G. Amlacher, C. Antoni; 4 Români: Dr. I. Mihu, Dr. A. Vlad, Nic. Vlad și Dr. A. Muntean, și 4 Unguri: Fr. Simon, I. Sándor, F. Sūkei și D. Dozsa.

S'au mai constituit, ca inovație, 6 comisii speciale: o comisie juridică de 3 (Dr. A. Muntean, Dr. A. Vlad și Saroi Szabó P.), o comisie administrativă și de organizare (Dr. Mihu, Simon, Antoni, Binder, Sándor), o comisie financiară (Vlad, Prunk, Vitus, Widmann, Bocz), o comisie economică (Dozsa, Amlacher, Vulcu, Tokaj și Schelker), o comisie de scontrare (Vlad, Bocz, Prunk), și o comisie sanitară (Schelker, Bocz, Vulcu).

Ședința de constituire a fost presidată de dl vicișpan Ladislau Mara.

Boboteaza în Deva. Sfințirea apei din incidentul Botezului Domnului, s'a săvârșit la Deva cu frumoasă pompă prin dl protopresbiter G. Romanul cu preoții G. Nicoară și G. Ghila. Corul meseriașilor, aproape toți români, a cântat »Căți în Christos«. La pomenirea Împăratului musica a intonat Imnul Împăratesc. Miliția (honvezii) a tras salvele obicinuite.

Corul bisericesc condus de dl învățător Atan. Roșca, și-a făcut datorința peste așteptare de bine.

A fost public mult: peste 2000 persoane, formând o procesiune împunătoare,

Tren în flacări. În apropiere de Trautmannsdorf, frângându-se osia unui vagon dela un tren de marță ce plecase

în 21 Ian. dimineața dela Budapesta spre Viena, vagonul a deraiat și s'a răsturnat încă înainte de a fi putut mașinistul să oprească trenul. Butoaiele de petrol, cu cari era încărcat vagonul, s'au spart, ear' petrolul curs afară a luat foc dela schinteile locomotivei. În scurt timp a luat foc și petrolul din celelalte vagoane și astfel un tren de 40 vagoane a fost cuprins în flacări, cari se ridicau până la înălțime de patru metri. Vagoanele au ars scrum; din personalul trenului patru trēnari au îndurat arsuri grele.

Cor de meseriași în Hațeg. În cadrele »Reuniunii române de cântări« din Hațeg, s'a constituit astă-toamnă, pe lângă corul mixt existent, și un cor special de bărbați, Corul meseriașilor români din Hațeg, care deși tinēr încă, dar' sub conducerea neobositului seu dirigent, dl Corneliu Popovici, și după o instrucție de abia 2 luni, a secerat deja frumoase succese. Colinda cântată în ajutorul Crăciunului pe la casele fruntașilor hațegani, a umplut inimile tuturor de o sărbătorească bucurie, ear' fondul Reuniunii, în favorul căreia s'a colindat, l'a mărit frumos. Tot acest cor, cântând apoi în pauza petrecerii dansante, aragiate la Anul-Nou, a delectat publicul mult, dându-i nădejdi, că tot așa progresând, va fi cu timpul un cor apreciat și un factor important, care să cimenteze și mai mult dragostea între inteligență și meseriași. Laudă bravilor coriști și recunoștință zelosului conducător!

Mulțumita publică contribuitorilor marinimoși la ambele ocașii, o vom da în arul viitor.

Funcționarii la orașul Orăștie pe alți 6 ani, au fost aleși Joi în 23 Ian. n. în ședința electorală a comunității orășenești, condusă de vicișpanul Ladislau Mara. După deschiderea ședinței s'a ales o comisie candidatoare de 5, care a luat în cercetare concursurile celor-ce au competat la posturile de funcționari.

La postul de *primar* a fost un singur competent, dl Fr. Acker, primarul de până acum: a fost ales cu aclamațiune.

La postul de *senator I.* au concurat 2: senatorul de până acum Székely și H. Dahinten, iurist abs. Cest din urmă nefiind alegător în oraș, nu poate fi nici ales, deci comisia nu l'a putut propune, și a fost ales cu aclamațiune tot dl Székely.

La postul de *senator II.* au concurat 2: senatorul de până acum Daniil David și dl Sev. Procinkiewitz. Comisia i-a candidat pe amēndoi. Dl Dr. Vlad a propus aclamarea senatorului de până acum. Negăsindu-se în sinul comunității nimenea care să ceară votare și pentru Procinkiewitz, comunitatea a aclamat de al doilea senator pe dl David.

Fisc a fost ales prin aclamație tot dl Dr. Antoni.

Cassar dl M. Schuller.

Controlor dl Incze.

S'a depus jurământul de cătră nou aleșii. Dl primar a ținut apoi o vorbire-program în limba *germână*, dl Simon a vorbit *ungurește* și dl Dr. Vlad *românește*, arătând așteptările ce pune orașul în nou aleșii sei funcționari și dorind roade frumoase după munca lor.

Impuținarea scrisului celui mult prin cancelariile oficiilor de tot felul, e scopul guvernului. Să ocupă anume serios cu gândul de-a simplifica administrația, de a cere mai puține scrisori în treburi mērunte pe la notari, solgăbirae. Să va regula mai bine timpul de lucru și să va împărți lucrul mai cu plan.

Intre altele au de gând ca, pentru a nu trebui să mai scrie d. e. solgăbiraele ori vicișpanul atâtea hărții cătră toți notarii ori alte oficii: să împreune toate oficiile notariale prin un fir de telefon, cu cancelaria preturei. În loc de-a mai scrie, pretorul sună numai la

telefon, fiecare notar să pune cu urechea în cancelaria lui la telefon și pretorul le spune că ce poruncă să dă. Ei au să-și însemne în un protocol al poruncilor, pe scurt ce li-s'a poruncit, și să facă ca și cum le-ar fi venit în scris. Prin asta să cruță și hărție și și timp. O poruncă așa dată, să poate îndeplini azi, în ziua când s'a dat, pe când cu scrisul: azi să scrie, să pune la postă, mâne pleacă, la cutare notar abia soșeste poimâne.

E drept că cei cu telefonul pare că nu să gândesc la aceea, că ce va face dl notar cutare care aude greu, care hărția ar ceti-o, dar' prin telefon pace, sau care va înțelega pe pretor rēu; când acesta le va vorbi de »cai verzi«, el va înțelega »scoverzi« și va lāsa să-i facă scoverzi...

Serată festivă arangează în 26 Ian. societatea de lectură a teologilor gr-cat. din Blaj, cu bogat program.

Concertul Popovici-Dima urmează turneul anunțat secerând succese peste succese!

La *Caransebeș* a succes așa de brilliant ca la Orăștie, și pe aiurea. Ziarele de pe acolo scriu pline de recunoștință la adresa marelui artist.

La *Lugoș* a avut nenorocul a i-se întuneca lui Popovici vocea, încât a stricat tot bunul efect al concertului. »Drapelul« scrie despre aceasta: »O indispoziție subită a dlui Popovici, care a luat în decursul concertului întinderi tot mai mari, a scăzut în mod esențial succesul concertului. Punctele principale au fost lāsate afară din program, pe când pe celelalte numai cu extremă încordare le-a putut cânta dl Popovici, care însă, și în situația asta fatală, s'a afirmat ca artist de prima forță! Indispoziția dlui Popovici a planat și asupra soșilor sei, precum și asupra întregului public«.

La Arad succes splendid. Mai concertează la Oravița, Reșița și poate la Panciova, săptămâna viitoare.

Bal să dă în 26 Ian. n. în Baia-de-Criș, în favorul bis. gr-cat.

Omor în Cugir. Păzitorul de lemne al dlui Ionuț Ștefănesc din Cugir, cu numele Ștefan Șmid, a fost găsit în 21 Ian. dimineața cu capul zdrobit în coliba lui de pază. Să crede că răufăcătorii venind să fure lemne din cele date lui Șmid în pază și fiind prinși de el, l'au lovit în cap ca să scape. Nenorocitul a mai putut merge până în colibă unde s'a culcat, s'a coperit și așa l'au aflat a doua zi abia rēsufând. Inaceși zi a murit.

Sinucideri. Un flăcăiand de 15 ani ce purta telegrame dela posta din Orăștie, perse de Sămbăta trecută. Joi a fost găsit în pădurea »Grigori« de lângă oraș, impușcat. Și-a tras glonțul în inimă și așa a căzut pe spate cu chipul în cap. Când a fost găsit, șoa-recii de câmp îi roseseră virfurile degetelor înghețate.

— Un alt băiat învățacel de prāvălie, perit dela stăpân de câteva zile, a fost găsit aruncat de Murēș pe țermi. Să vede că să aruncase în apă, urt de vieață!

Literatură

Cu începutul anului acesta dl *Dr. Victor Onișor*, în Bistrița, cunoscut pe terenul literar prin succesa traducere a romanului »Castelul din Carpați«, etc. a luat asupra-și redactarea »*Revistei Ilustrate*«, care intră în al cincilea an de vieață.

În redactare a întrodus mai multe inovațiuni și asigurându-și colaborarea mai multor scriitori dela noi cu reputație literară stabilită, sperează că va putea să ridice nivelul acestei reviste.

Numărul prim, aparut deja, bine îngrijit, ne dă cele mai bune speranțe, că »*Revista Ilustrată*« va sta în viitor pe nivelul recerut al revistelor bune literare.

O recomandăm familiilor.

Redactor resp.: IOAN MOȚA

Invetăcel la măcelărie!

Subscriul primesc în dată în măcelăria mea, un băiat ca invetăcel! Băiatul sê fie de 14—15 ani, bine desvoltat și cu ceva cunoștință de carte.

Tinerii români vor fi preferiți. Viitor frumos!

Aurel Papiu,

(25) 1— (măcelar în Orăștie).

Sz. 12373—901.

tkvi.

Arverési hirdetmény.

A hátszegi kir. járásbiróság mint tkkvi hatóság Oprea János Dr. Suciu Gábor hátszegi ügyvéd által képviselt végrehajtónak Muntyán Péter petrillai lakos végrehajtást szenvedő elleni ügyében, közhírré teszi, hogy végrehajtónak 1450 korona tőke, ennek 1900. évi április hó 30. napjától járó 6% kamatai 82 korona eddig megállapított per és végrehajtási, valamint a jelenlegi 60 kor és a még felmerülő költségek iránti követeléseig kielégítése véget Muntyán Péter végrehajtást szenvedőnek a dévai kir. törvényszék, puji kir. járásbiróság területéhez tartozó Petrilla községi 330 sz. tjkvben A + 1—2 6—8 rsz. alatti ingatlanokból 1/3-ad rész jutalékát együttesen az egyidejűleg kibocsájtott árverési feltételekben részletezett összesen 858 korona 50 fill. tevő kikiáltási árban az 1902. évi február hó 20. napjának d. e. 10 órakor megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek, esetleg a kikiáltási áron alul is elfogja adadni.

Arverelni szándékozók tartoznak bánatpénzül az ingatlanok kikiáltási árának 10% készpénzben vagy a kormány által óvadékképesnek nyilvánított értékpapirban, melynek névértéke 1/3-ad részben fogadtatik csupán el, a kiküldött kezéhez letenni, avagy annak előzetes birói letétbe helyezését tanusító szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Vevő köteles a vételár felerészét az árverés jogerőre emelkedése napjától számított 30 nap alatt, a másik felerészét ugyanazon naptól számított 60 nap alatt, az árverés napjától járó 5% kamataival együtt szabályszerű letéti kérvény mellett a hátszegi m. kir. adohivatal mint birói letétpénztárnál befizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni. A megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt a tkvi hatóságnál, ugyancsak petrillai község előjárója házában vagy a birói kiküldöttnek megtekinthető. Az elrendelt árverés a petrillai 330 számú telekjegyzőkönyv C. lapján feljegyzetik.

Mint hogy az elrendelt árverés alábocsájtott ingatlanok kikiáltási ára a 600 koronát meghaladja. az árverési hirdetmény kivónata lapban egyszeri közzététel végett végrehajtónak oly utasítással adatik ki, hogy a közzétételt igazoló lap példányt legkésőbb az árverés megkezdéseig a kiküldöttnek adja át.

A kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság. Kelt Hátszegen, 1901. évi december hó.

Fehér,
kir. bíró.

(28) 1—1

„M ne va” inst tipogr în Orăștie.

Sz. 235—1902

kig.

Pályazati hirdetmény.

Hunyadvármegye szászvárosi járásához tartozó Berény és Szereka községekből álló berényi körjegyzői állás Berény székhelylyel elhalálozás folytán üresedésbe jővén, annak választás utján leendő betöltésére ezenel pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása a következő:

- 1 Évi törzsfizetés 900 kor.
- 2 Évi lakbér 120 kor.
- 3 Évi írói átalány 110 kor.
- 4 Világítás és fűtés 104 kor.
- 5 Irnok tartásra 300 kor.
- 6 Magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

Felhivom ennél fogva mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint az 1883 évi I. t.-cz. 6. §-a illetve az 1900. évi XX. t.-cz. 3. §-ában előirt minősítések és eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket f. évi február hó 5-éig bezárólag annyival is inkább nyujtsák be hozzám, mivel a hiányosan felszerelt avagy később érkező folyamodványokat figyelembe venni nem fogom.

A megválasztott körjegyző anyakönyvvezetővé való kinevezetése esetén 160 kor. tiszteletdíjra tarthat igényt.

Választási határidőül f. évi február hó 8-ik napjának délelőtti 9 óráját Berény község körjegyzői iródjába tűzöm ki.

Szászváros, 1902. évi január hó 20-án.

Fodor Gyula,
főszolgabíró.

(24) 1—1

Sz. 11—1902.

végreh.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. vhajtó ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbiróságnak 1901. évi V. 943 sz. végzése folytán Dr. Vlad Aurel szászvárosi ügyvéd által képviselt »Ardeleana« pénzüintezet részvénytársaság és felperes részére Zunea Radu és társai balomiri lakosok és alperesek ellen 436 kor. követelés ennek 1901. évi 5/VII-től 6% kamatai, 92 kor. 40 fill. eddigi és 4 kor. 30 fill. árverés kitűzetési költségek s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesektől lefoglalt és 2056 kor. 50 fill. becsült ingóságokra a szászvárosi kir. jbiróság 1901. évi V. 943/2 számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperesek lakásán Balomiron leendő megtartása határidőül 1902. évi február hó 20. napján délelőtti 8 órája kitűzetik, a mikor a biróilag lefoglalt ló, tehének, sertések, széna, kocsi, buza, kukoricza és butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adadni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, a befolyandó vételár birói letétbe fog helyezettetni.

A törvényes határidő a hirdetmények a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számíttatik.

Kelt Szászvároson, 1902. évi január hó 17. napján.

Rácz Árpád,
kir. bir. végreh.

(20) 1—1

Sz. 1372—901.

végreh.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bir. vhajtó ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. jbiróságnak 1901. évi V. 664 sz. végzése folytán Dr. Vlad Aurel szászvárosi ügyvéd által képviselt »Ardeleana« pénz- és hitelintézet r. társaság felperes részére Koszteszk Maxim és társai szerekai lakosok és alperesek ellen 280 kor. követelés, ennek 1900. évi 8/VI-től 6% kamatai, 67 kor. 20 fill. és 4 kor. 10 fill. árverés kitűzetési költségek s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesektől lefoglalt és 2530 koronára becsült ingóságokra szászvárosi kir. jbiróság 1901. évi V. 664/2 számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperesek lakásán Szerekán leendő megtartása határidőül 1902. évi február hó 25. napján délelőtti 8 órája kitűzetik, a mikor a biróilag lefoglalt ökrök, tehének, sertések, szekér, és széna s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adadni, a befolyandó vételár birói letétbe helyezettetik.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számíttatik.

Kelt Szászvároson, 1902. évi január hó 17. napján.

(21) 1—1

Rácz Árpád,
kir. bir. végreh.

Convocare.

Onorații membri ai Reuniunii române de înmormântare din Orăștie se invită prin aceasta, în sensul §-lui 14 lit. f.) din statute, la a **V-a adunare generală ordinară** a Reuniunii, care se va ținea Duminecă în 20 Ianuarie n (2 Februarie n.) 1902 la 11 ore a. m. în localul școalei gr.-or. rom. din loc.

Orăștie, la 4/17 Ian. 1902.

Dr. I. Mihu m. p., director.
Ioan Moța m. p., secretar.
(17) 2—2

Am onoare a aduce la cunoștință onoratului public că în restaurantul meu servesc numai

„Bere Coroana“

de I-a calitate din fabrica Dreher (à la Pilsen)

In fiecare zi incepere proaspătă de butoiu, totdeauna răcit în ghiață.

Servesc cu vinuri excelente și cu cugnă bună, precum și cu

odăi ieftine!

Rugând onoratul public pentru cercetare și spriginire binevoitoare, semnez cu toată stima

Aladar Szatmáry,

(9) 4— ospătarul hotelului „Széchenyi“.

Sz. 2073/901.

Arverési hirdetményi kivónat.

A v.-hunyadi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Sujaga Iuon a lui Zsigmond lapusnyaki lakos végrehajtónak Stán Lázár aliás Leskucz szócseti lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében (a v.-hunyadi kir. jbiróság) területén lévő szócseti 22 sz. tjkvben A + 1—63 rdsz. a foglalt ingatlanokra rendszámonként az érték bizonyítványban irt érték szerint és ugyan-nyi kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi április hó 22-ik napján d. e. 10 órája Szócset község házához megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladadni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsáranak 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

Kir. jbiróság tlkv. hat.

Kelt V.-Hunyadon, 1901. évi október hó 25-én.

Pisator,
kir. albiró.

(22) 1—1

„Minerva“ institut tipografic

Orăștie, (Szászváros) Str. Beráriei Nr. 8.

Efectuește tot soiul de lucrări apartinătoare artei tipografice.

Intreprinzător de zidiri.

Subscrisul, având concesiunea după lege ca edificator, iau în întreprindere

zidire de case cu edificiile lor economice, apoi șoale zidite după cerințele timpului, cum și reparări de biserioi, etc.

Subscrisul am zidit frumoasa casă parochială din Gelmar, și am reparat biserica din Turmaș și din Gelmar, etc.

Rog onoratul public a mă încredința cu edificări, stând bun despre aceea că va fi deplin mulțumit de lucrul meu.

Ioan Herța lui Petru,

(19) 2—

edificator în Orăștie (Str. lungă).

Editor: Ioan Moța.